

บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการทุจริต ในภาครัฐ*

THE ROLE OF PUBLIC PARTICIPATION IN THE INSPECTION OF CORRUPTION IN THE PUBLIC SECTOR

สถิตย์ กรมทอง

Sathit Kromtong

ณัฐวัฒน์ เนตรธา

Natthawat Nettha

วีรณัฐ พรหมจักร

Weeranuch Promjuk

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus, Thailand

E-mail: weranuch13032525@gmail.com

บทคัดย่อ

การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบโดยบทบาทของภาคประชาชน ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งที่จะรักษาผลประโยชน์ของชาติโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้ พื้นฐานความเข้าใจว่าคนไทยทุกคนต้องมีส่วนรับผิดชอบดูแลประเทศชาติจากการทุจริตทุกรูปแบบ และการที่ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบความโปร่งใสของภาครัฐจึงถือเป็นเรื่องที่ควรส่งเสริม เนื่องจากหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจการทุจริตโดยตรง อาจทำหน้าที่ได้ไม่ทั่วถึง และอาจถูกปิดบังข้อมูล ดังนั้นประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่เห็นการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐที่ทำการทุจริตจะคอยเป็นหูเป็นตาสอดส่องดูแลแทนองค์กรที่มีหน้าที่ตรวจสอบโดยตรง ดังนั้นการให้ประชาชนได้เข้าไปมีบทบาทในการป้องกันการทุจริตทุกระดับ จึงเป็นการคัดกรองคนดีมีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมเข้ามาบริหารประเทศ ป้องกันคนไม่ดี ไม่ให้เข้ามาแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ และให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองเพื่อการขับเคลื่อนสังคมในด้านต่างๆ ให้เกิดการพัฒนา มีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ในการบริหารจัดการภาครัฐ หรือการบริหารจัดการในองค์กรเพื่อ

* Received 7 December 2022; Revised 20 December 2022; Accepted 25 December 2022

ขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลเป็นการดำเนินงานของคนหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นตัวแทนจากประชาชนผ่านกระบวนการคัดเลือกคัดสรร หรือเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะการทำงานที่มีประสิทธิภาพได้รับคัดเลือกหรือบรรจุเพื่อมาเป็น ผู้ดำเนินงานบริหารกิจการบ้านเมือง ประชาชนพลเมืองทุกคนมีสิทธิในหลักอำนาจอธิปไตย ได้ทำหน้าที่ทางการเมืองการปกครองที่มีบทบาทและมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการทุจริตในภาครัฐ

คำสำคัญ : บทบาทของประชาชน, การตรวจสอบ, การทุจริต

Abstract

Prevention and suppression of corruption and misconduct by the people's sector is a way to protect the national interest through the participation of the people under the Basic understanding that all Thai people must take responsibility for protecting the nation from all forms of corruption. And that the people will play a role in examining the transparency of the government, therefore it is something that should be promoted. This is because the agency directly responsible for detecting corruption may not be able to perform its duties thoroughly. and maybe withholding information Therefore, the people maybe area saw the actions of the prince at the state. Or a government agency that commits corruption will keep an eye on it instead of an organization that has a direct duty to it inspect. Therefore, allowing people to play a role in preventing corruption at all levels. Therefore, it is a screening of good, knowledgeable people. The moral to run the country prevent bad people not to coming and seeking wrongful The morals and allow all citizens to participate in politics and governance for social movement in various fields for development to have sustainable progress in public administration or management in an organization to drive government policy is the operation of a person or a group of people representing the people through a selection

process. or a person with knowledge and have work skills with experience being recruited or recruited to become People who manage the affairs of the country All citizens have the right to sovereignty. Has played a role in political and administrative roles and has participated in the investigation of corruption in the public sector.

Keywords: The Role of the People, Inspection, Corruption

บทนำ

ปัญหาการคอร์รัปชันเกิดขึ้นในสังคมไทยมาช้านานและมีแนวโน้มที่จะมีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ และพบปัญหาดังกล่าวเกือบทุกภาคส่วน ถึงแม้รัฐบาลมีความพยายาม ป้องกันและแก้ไขมาโดยตลอด แต่ดูเหมือนว่าปัญหาการคอร์รัปชันก็ไม่ได้ถูกแก้ไขได้เท่าใดนัก เนื่องจากการรายงานผลการจัดอันดับค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทยในอดีตตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2541 จนถึงปีพ.ศ.2554 พบว่า ค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันยังอยู่ในระดับต่ำนั่นคืออยู่ที่ระดับ 32 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน มาโดยตลอด ซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดที่สามารถสะท้อนให้เห็นว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปัญหาการคอร์รัปชันในระดับที่สูงและมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นซึ่งน่าเป็นห่วง อย่างยิ่ง และทำให้เห็นถึงการดำเนินงานในการต่อต้านการคอร์รัปชันของประเทศไทยที่ผ่านมาจนถึง ปัจจุบันนั้น ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรถึงแม้ว่าประเทศไทยจะได้มีความพยายามในการกำหนด และใช้มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันอยู่อย่างต่อเนื่องมาโดย ดังนั้น รัฐบาลควรจัดให้ปัญหาการคอร์รัปชันนั้นเป็นหนึ่งในวาระแห่งชาติที่ทุกภาคส่วนจะต้องช่วยกัน (จารุวรรณ สุขมาลพงษ์, 2556)

ปัญหาการทุจริตถูกยกเป็นปัญหาสำคัญระดับโลกขึ้นอย่างจริงจัง ทำให้เกิดการจัดตั้งองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ Transparency International (TI) ในประเทศเยอรมนี ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลก (World Bank) รัฐบาลประเทศต่างๆ และองค์กรข้ามชาติบางองค์กร โดย TI เป็นองค์กรนานาชาติ ไม่มุ่งหวังผลกำไรและเป็นองค์กรภาคประชาสังคมระดับโลก มีเครือข่ายกว่า 120 ประเทศทั่วโลก วัตถุประสงค์หลักในการก่อตั้ง TI

คือ (1) ผลักดันการคอร์รัปชันเป็นวาระของโลก (2) แสดงบทบาทสำคัญในการจัดทำอนุสัญญาการต่อต้านคอร์รัปชัน และ (3) ยกระดับมาตรฐานความแข็งแกร่งภาครัฐ พร้อมทั้งจัดทำดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index: CPI) เพื่อเป็นตัวชี้วัดปรากฏการณ์คอร์รัปชันในประเทศต่างๆ ทั่วโลกเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา

นอกจากนี้ องค์การสหประชาชาติตระหนักว่าเครื่องมือทางกฎหมายต่อต้านการทุจริตเป็นสิ่งจำเป็น จึงได้จัดประชุมเพื่อหาเครื่องมือเหล่านี้ที่สำนักงานใหญ่ the United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) และในปี พ.ศ.2546 ที่ประชุม General Assembly ได้ยอมรับผลข้อตกลงการประชุม United Nations Convention against Corruption (UNCAC) พร้อมทั้งกำหนดให้สำนักงานสหประชาชาติด้าน UNODC เป็นเลขานุการการประชุม UNCAC และที่ประชุมได้กำหนดให้วันที่ 9 ธันวาคมเป็นวันต่อต้านทุจริตสากล (International Anti-Corruption Day) เพื่อให้โลกเกิดความตระหนักในการต่อสู้และป้องกันปัญหาคอร์รัปชัน อีกทั้ง UNCAC กำหนดให้ประเทศสมาชิกบัญญัติกฎหมาย จัดระเบียบสถาบัน เพื่อป้องกันการทุจริต รวมถึงการลงโทษ เพิ่มการบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศ และขอความร่วมมือของศาลให้มีกลไกตรวจสอบทรัพย์สิน พร้อมทั้งให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ดังนั้นเพื่อให้การต่อต้านการทุจริตให้ประสบความสำเร็จได้จะต้องเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วม เพราะพลเมืองคือแหล่งข้อมูลชั้นดีเกี่ยวกับการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะคอยเป็นหูเป็นตาให้กับหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบโดยตรง เพราะว่าหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบโดยตรงอาจจะทำหน้าที่ได้ไม่ทั่วถึง รวมทั้งมีการปิดบังข้อมูล ดังนั้นบทบาทของประชาชนจึงมีส่วนสำคัญในการป้องกันการทุจริตของภาครัฐนั่นเอง

ปัญหาการทุจริตในสังคมไทย

คำว่าทุจริต หรือ คอร์รัปชัน เป็นคำที่ใช้ในวงการราชการ รัฐวิสาหกิจ ส่วนของ เอกชน จะใช้คำว่าทุจริต ซึ่งหมายถึงการแสวงหาผลประโยชน์จากตำแหน่ง บทบาท หน้าที่โดยมิชอบ ขัดต่อกฎหมายและระเบียบปฏิบัติจากหน่วยงาน บริษัท องค์กรที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ (สุชาติ นนทวงศ์, 2543)

องค์การสหประชาชาติ (United Nations, 1989) ได้อธิบายว่ารูปแบบ (forms) ของการทุจริตที่มีตั้งแต่การรับเงินหรือได้รับสิ่งตอบแทน ซึ่งเป็นเสมือนรางวัลจากข้อตกลง การ

ละเมิดระเบียบราชการเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวที่ครอบคลุมถึงเงินส่วนแบ่งที่ได้มาจากโครงการพัฒนาหรือจากบริษัทข้ามชาติการจ่ายเงินสนับสนุนให้แก่ผู้ที่มีหน้าที่ออกกฎหมาย การเบี่ยงเบนทรัพยากรของรัฐให้เกินไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว การเพิกเฉยต่อกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย เป็นต้น

นอกจากนี้องค์การสหประชาชาติยังได้ให้ความหมายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทุจริตหรือคอร์รัปชัน คือ ไม่ใช่เพียงแค่พฤติกรรม แต่เป็นปรากฏการณ์ (phenomenon) ในทางสังคม การเมืองและเศรษฐศาสตร์ ที่เป็นปัญหาสำคัญและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั่วโลก (UNODC, 2009) และองค์การระหว่างประเทศด้านความโปร่งใส Transparency International (TI) ให้นิยามคำคอร์รัปชัน คือ การใช้อำนาจที่ได้รับมอบไว้วางใจในทางที่ผิด (abuse of entrusted power) เพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลซึ่งใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้เกิดความเสียหายต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก

สำหรับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทุจริตนั้น รศ.ดร.สังศิต พิริยะรังสรรค์ (2536) กล่าวว่า McMullan มองว่า ปัญหาการคอร์รัปชันมีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และยังส่งผลถึงเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศ 8 ประการ คือ

1. เกิดความไม่ยุติธรรม
2. ทำให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพของหน่วยงาน
3. ประชาชนขาดความไว้วางใจรัฐบาล
4. เกิดความสูญเสียเปล่าในทรัพยากรของประเทศ
5. ขาดการจูงใจในการลงทุนจากภาคเอกชนต่างประเทศ
6. ขาดเสถียรภาพทางการเมือง เนื่องจากปัญหาเงินสินบน
7. ความไม่ประสิทธิภาพของมาตรการควบคุมคอร์รัปชัน
8. ข้อจำกัดจากการนำนโยบายไปใช้เนื่องจากการทุจริตของข้าราชการ

ในอดีตสังคมไทยต่อต้านการทุจริตและการคอร์รัปชันเป็นอย่างมาก แต่ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา สังคมไทยเกิดเหตุการณ์ที่เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันมากมายเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน และ ผลประโยชน์ทับซ้อน โดยในปัจจุบันการทุจริตก็มีลักษณะซับซ้อนขึ้นเรื่อยๆ และพัฒนาไปอย่างรวดเร็วตามอัตราเร่งของยุคทุนนิยม และยุคโลกาภิวัตน์เกินกว่าจะก้าวตามได้ทัน เนื่องจากประชาชน ขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่ว่าจะเป็น กรณีทางด่วนบางนา โรงไฟฟ้าบ่อนอกและบ้านหินกรูด เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่ส่งผลเสียหายต่อประเทศอย่างยิ่ง (สัมฤทธิ์ ยศ

สมศักดิ์, 2549) และที่สำคัญอย่างยิ่งคือ การทุจริตในระบบการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยนับว่าเป็นปัญหาที่นับวันจะทวีความรุนแรง และมีการแพร่กระจายออกไปอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งในบางครั้ง ประชาชนบางส่วนก็ยอมรับว่า การคอร์รัปชันได้กลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่จะต้องเกิดขึ้น ถ้าหากประชาชนมีความจำเป็นที่จะต้องมีการติดต่อกับหน่วยงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งผลจากการวิจัย พบว่า การทุจริตในหมู่ข้าราชการในอนาคตจะมีแนวโน้มการคอร์รัปชันเพิ่มมากขึ้น และปัจจุบัน นักธุรกิจยินดีที่จะจ่ายสินบนอย่างเต็มที่เพื่อแลกกับความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินงาน (สถาบันพระปกเกล้า, 2546)

นอกจากนี้การคอร์รัปชันของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของก่อให้เกิดความเสียหายในปัจจุบันและอนาคตของประเทศไทยอย่างน้อย 4 ข้อ ดังนี้

1. ทำให้คนกลุ่มน้อยคดโกงทรัพยากรของส่วนรวมไปเป็นของตนเองอย่างผิดกฎหมาย และ จริยธรรม การเมืองไม่ได้พัฒนาเป็นประชาธิปไตยแบบที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคอย่างแท้จริง

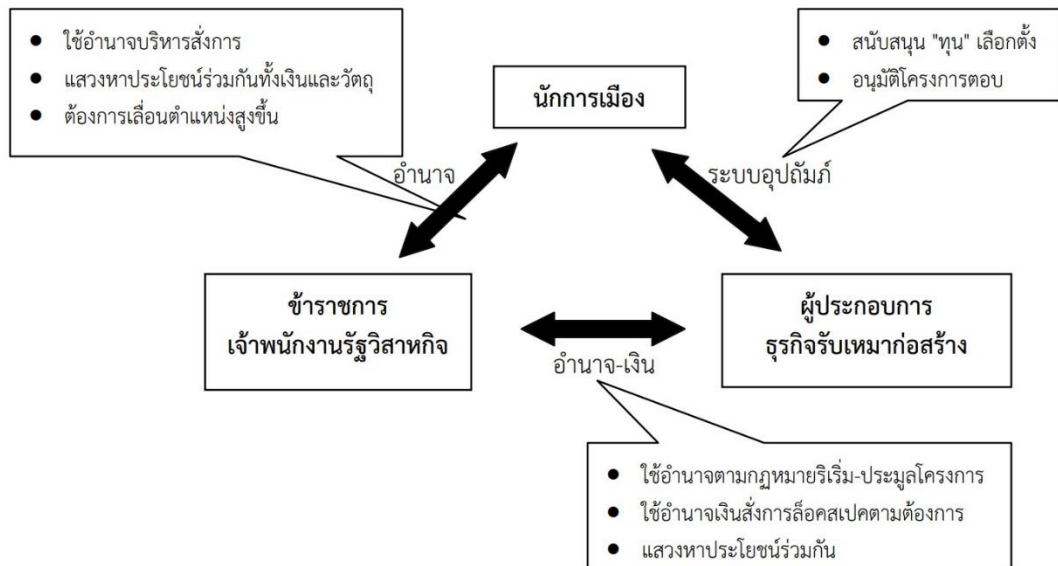
2. ทำให้เกิดการบิดเบือนการใช้ทรัพยากรของประเทศที่ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับประโยชน์สูงสุด เช่น มึงบเพื่อพัฒนาการศึกษาและสาธารณสุขน้อยลง การก่อสร้างถนนหรือถาวรวัตถุต่างๆ มีคุณภาพต่ำต้องซ่อมแซมบ่อย อายุใช้งานน้อยกว่าที่ควรเป็น ประชาชนได้รับบริการที่มีคุณภาพต่ำ ฯลฯ

3. ทำให้เกิดการผูกขาดโดยนักธุรกิจการเมืองขนาดใหญ่ ไม่ส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความอ่อนแอ ความด้อยพัฒนาล้าหลังขององค์กรทั้งภาครัฐและธุรกิจเอกชน

4. ทำให้เยาวชนและประชาชนมีค่านิยมแบบยกย่องความร่ำรวย ความสำเร็จ โดยถือว่าการโกงเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์เช่น การโกงข้อสอบ การใช้อิทธิพลเล่นพวก โกงเล็กโกงน้อยต่างๆ เป็นเรื่องปกติที่ใครๆ ก็ทำกันทำให้ประชาชนขาดจริยธรรม ศีลธรรม คิดแต่ในเชิงแก่งแย่งแข่งขัน เอาเปรียบกันอย่างไม่เคารพกติกา ไม่มีวินัย ไม่มีจิตสำนึกที่จะทำงานร่วมกันเพื่อหมู่คณะกลายเป็นคนเห็นแก่ได้ที่อ่อนแอ ไร้ความภาคภูมิใจ ไร้ศักดิ์ศรีดังนั้น การจะพัฒนาคน ชุมชนและประเทศชาติเพื่อจะร่วมมือและแข่งขันกับประเทศอื่นๆ เป็นไปได้ยาก

จะเห็นได้ว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสังคม การทุจริตคอร์รัปชันนั้นทำให้สังคมไม่เจริญเติบโตและพัฒนาเท่าที่ควร เนื่องจากการจัดสรรการใช้งบประมาณและทรัพยากรในโครงการต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรอย่างไม่เหมาะสม นอกจากนี้ หากพิจารณาในเรื่องของความช่วยเหลือจากต่างประเทศแล้ว จะเห็นได้ว่า การ

ทุจริตคอร์รัปชันทำให้ต่างประเทศหรือองค์กรจากต่างประเทศไม่กล้าหรือลังเลใจที่จะให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากเกรงว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐในประเทศนั้นจะนำเงินช่วยเหลือไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งจะทำให้การช่วยเหลือนั้นสูญเปล่าและไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ให้ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ภาคประชาชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทุจริตดังกล่าว

ภาพที่ 1 โครงสร้างอำนาจที่เอื้อต่อการทุจริต

(ที่มา : จารุวรรณ สุขมาลพงษ์, 2556)

บทบาทของประชาชนในการป้องกันการทุจริตของภาครัฐ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และการประพฤติมิชอบในหน่วยงาน หรือองค์กรภาครัฐ รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันทุจริต ดังนี้

1) ในมาตรา 41 บุคคลและชุมชนมีสิทธิที่จะได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูล หรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ มีสิทธิที่จะเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐ โดยมีสิทธิที่จะได้รับทราบผลการพิจารณาโดยเร็ว และมีสิทธิที่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

2) ในมาตรา 50 (10) ประชาชนคนไทยมีหน้าที่ต้องไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

3) ในมาตรา 59 รัฐมีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ (ที่มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงหรือเป็นความลับของทางราชการ) และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้โดยสะดวก

4) ในมาตรา 63 รัฐมีหน้าที่ต้องส่งเสริมสนับสนุนและให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเข้มงวด รวมทั้งจัดให้มีกลไกในการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ต่อต้านหรือชี้เบาะแสการทุจริตโดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐ

5) ในมาตรา 76 รัฐพึงพัฒนาระบบบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และรายงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารกิจการแผ่นดิน การบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

6) ในมาตรา 78 รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยฯ มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และการอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน

7) ในมาตรา 164 ในการบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่แถลงไว้ต่อรัฐสภา และต้องปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ เปิดเผยเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชนส่วนรวม รวมถึงต้องยึดถือและปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

นอกจากบทบาทหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการด้านทุจริตแล้ว ประชาชนยังต้องมีจิตสำนึกที่ดีในการธำรงรักษาสถิติของชาติ การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญ ได้แก่ การเสริมสร้างการรับรู้โดยปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในกลุ่มประชาชนให้มีวัฒนธรรมค่านิยมสุจริต มีทัศนคติและ

พฤติกรรมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนไทยให้มีพฤติกรรมที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต โดยการส่งเสริมวัฒนธรรมสุจริตผ่านหลักสูตรสุจริตทุกภาคส่วน มีการจัดทำสื่อและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การสร้างคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์ในประชากรทุกกลุ่มวัย รวมทั้ง จัดหลักสูตรสุจริตในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการศึกษาภาคบังคับที่เด็กไทยทุกคนต้องเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา การพัฒนาเครือข่ายการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนเป็นเครือข่าย และการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังการทุจริต และมีระบบเฝ้าระวังที่มีประสิทธิภาพ มีมาตรการคุ้มครองพยานและการแจ้งเบาะแสรวมถึงการพัฒนาบริหารงานภาครัฐ เพื่อให้มีกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ มีระบบประเมินการปฏิบัติการ/ITA ที่ทำให้เกิดความเข้าใจและเข้าถึงง่าย เข้ากับวัฒนธรรมองค์กร สร้างคุณธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของทุกหน่วยงานภาครัฐ มีโครงสร้าง/ระบบที่เอื้อต่อการลดการใช้ดุลยพินิจ รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูลตัวอย่างหน่วยงาน และการสนับสนุนพัฒนาต้นแบบที่ดี

ดังนั้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประชาชนทุกคนย่อมมีบทบาทหน้าที่อันเป็นสิ่งที่พึงปฏิบัติและรักษาสีทธิอำนาจอธิปไตยของตนเองและสังคมส่วนรวม ซึ่งเป็นหน้าที่ตามบทบัญญัติของกฎหมายไทยที่ได้ชื่อว่า “รัฐธรรมนูญ” ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่มีขึ้นตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นให้อำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอันประพฤติมิชอบที่เกิดจากหน่วยงานองค์กรของรัฐและเอกชน และส่งเสริมประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมปกป้องประเทศชาติ และสังคมให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศและสังคมไทยสืบไป

สรุป

การทุจริตเป็นปัญหาในหลายๆ ด้าน ส่งผลกระทบโดยตรงต่อประชาชน และยิ่งไปกว่านั้นอำนาจรัฐไม่สามารถคุ้มครองประชาชนได้ “เมื่อการใช้อำนาจอธิปไตยไม่เป็นของประชาชนโดยประชาชนแล้ว ปัญหาอื่นๆ จะเกิดต่อเนื่อง เช่น ประชาชนถูกกลืนสิทธิ เสรีภาพ ขาดความเสมอภาค กฎหมายไม่เป็นประชาธิปไตย จำกัดสิทธิ เสรีภาพของประชาชน ขาดความเสมอภาคด้านโอกาส เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ดังนั้น สังคมไทยยังห่างไกลความเป็นประชาธิปไตยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว องค์กรอิสระที่รัฐตั้งขึ้นมา เช่น กกต.

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และตรวจสอบกันเอง รัฐตรวจสอบรัฐ ที่ผ่านมาจึงเป็นที่ประจักษ์ว่าการตรวจสอบต่างๆ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร” ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีประชาชนเข้าไปมีบทบาทในการตรวจสอบด้วย เช่น องค์การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (ภาคประชาชน) เพราะประชาชนในพื้นที่ย่อมรู้ดีว่า ข้าราชการ พนักงานของรัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทุจริตคอร์รัปชัน บริหารงานด้วยความโปร่งใสหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- จารุวรรณ สุขมาลพงษ์. (2556). แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: รัฐสภา.
- สังคีต พิริยรังสรรค์และผาสุก พงษ์ไพจิตร.(2536). คอร์รัปชันกับประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์เศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ นนทวงศ์. (2543). ทักษะและรูปแบบการคอร์รัปชันในสำนักงานการศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี. เรียกใช้เมื่อ 25 มีนาคม 2554 จาก http://www.thaiedresearch.org/thaied/สัมฤทธิ์_ยศสมศักดิ์
- United Nations. (1989). corruption and anti-corruption strategies. <http://mirror.undp.org/magnet/Docs/efa/corruption/Chapter03.pdf>. Accessed : 22 June 2012
- UNODC. (2009). Corruption Compendium of international legal instrument on corruption. United Nations Office on Drugs and Crime, Vienna International Center. www.unodc.org.